

ХОРОВІ ФЕСТИВАЛІ У МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ ЖИТОМИРА

Хорове мистецтво є важливою складовою української музичної культури. Значну роль у його розвитку відіграють фестивалі, які створюють платформу для творчого обміну між колективами, популяризують національні традиції та сприяють професійному зростанню виконавців. Житомир посідає помітне місце у хоровому русі України, що зумовлено діяльністю професійних і аматорських колективів та проведенням мистецьких фестивалів.

Фестивалі розглядаються дослідниками як важливий культурний феномен, що виконує комунікативну, просвітницьку та мистецьку функції. Вони сприяють популяризації музичного мистецтва, розвитку творчих контактів та формуванню культурної ідентичності суспільства.

У сфері хорового мистецтва фестивалі виконують кілька функцій:

- демонстрація досягнень хорових колективів;
- обмін творчим досвідом;
- популяризація національної музики;
- залучення молоді до музичного мистецтва.

Житомир має давні традиції хорового виконавства, а хорові фестивалі відіграють важливу роль у розвитку музичної культури Житомирщини. Вони сприяють популяризації хорового мистецтва, підтримують творчий розвиток колективів і зміцнюють культурні зв'язки між регіонами та країнами. Подальший розвиток фестивального руху є важливим чинником збереження та розвитку українських хорових традицій.

Значний внесок у розвиток цієї галузі зробили професійні та аматорські колективи, серед яких особливо відома академічна хорова капела «Орея», заснована у 1986 році. Колектив здобув численні міжнародні нагороди та став одним із найвідоміших представників українського хорового мистецтва у світі.

Важливу роль у музичному житті міста відіграють також дитячі та молодіжні колективи. Наприклад, зразковий дитячий хор «Gloria», Народна хорова студія «Струмочок» Житомирського Центру творчості дітей і молоді активно беруть участь у міжнародних конкурсах і фестивалях, представляючи українську хорову традицію на світовій сцені.

Останніми роками у Житомирі активно розвивається фестивальний рух. У першу чергу слід назвати Всеукраїнський (а від 2026 року Міжнародний) фестиваль-конкурс вокально-хорового мистецтва імені Івана Сльоти «А льон цвіте». Перший фестиваль було організовано в актовій залі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Саме в цьому навчальному закладі славетний житомирянин, композитор і поет, незмінний впродовж сорока чотирьох років художній керівник всесвітньо відомого Поліського академічного ансамблю пісні і танцю «Льонок», який нині з гордістю

носить ім'я видатного митця, народний артист України, професор Іван Сльота щедро ділився з молоддю своїм величезним творчим досвідом.

Іван Сльота – автор відомих пісень «А льон цвіте...», «Не згорає зоря», «Ти мене замани» та інших. Уривок мелодії з пісні «А льон цвіте...» з 1989 року щогодини лунає з годинникового механізму на будівлі Житомирської міськради.

У Положення Третього фестивалю були внесені певні зміни - додався змагальний елемент, зробивши його конкурсом в номінаціях «Хори», «Вокальні ансамблі» та «Художе слово».

Пісенні композиції на слова та музику Івана Сльоти представляють хори з усієї України, зокрема з Києва і Київщини, Вінниччини, Дніпропетровщини, Миколаївщини, Одещини, Полтавщини, Рівненщини, Сумщини, Тернопільщини і, звичайно, Житомирщини. А читців декламують вірші, які досі не звучали для широкого загалу.

Значення такої мистецької події важко переоцінити. Як сказала заслужена артистка України Валентина Бартош-Сльота: «Слово Івана Сльоти не тільки промовляє, воно співає, воно дзвенить, воно палає любов'ю до рідної землі, народу, його сучасної і минулої історії. Слово дає надію на перемогу в цій кривавій війні в наш нелегкий час» [1].

Одним із нових мистецьких заходів став обласний фестиваль-конкурс хорового мистецтва «Canto Libero», який відбувся 22 січня 2026 року у Житомирській обласній філармонії ім. С. Ріхтера і став знаковою мистецькою подією, що символічно пройшла у День Соборності України. Назва фестивалю – Canto Libero, що означає «вільний спів», – повністю відобразила його ідею: через силу хорового звучання об'єднати голоси, думки й емоції в єдиному мистецькому просторі.

Фестиваль об'єднав хорові колективи регіону та представив різножанрову програму – від класичної та духовної музики до сучасних обробок.

За словами організаторів фестивалю, його головними акцентами стали:

- Масштаб та професіоналізм: Фестиваль об'єднав найкращі хорові колективи області, які продемонстрували неймовірну палітру жанрів – від класичних творів до сміливих сучасних інтерпретацій.

- Символізм Соборності: кожен виступ був пронизаний ідеєю національної єдності, нагадуючи глядачам, що наша сила – у спільній дії та спільній пісні.

- Синергія мистецтв: особливого шарму події додала виставка витинанок відомої житомирської майстрині Ганни Маковійчук. Витончене паперове мереживо та хоровий спів створили єдиний культурний простір, де візуальне мистецтво гармонійно доповнювало музичне.

Кульмінацією свята став грандіозний гала-концерт. Високий рівень майстерності учасників та емоційне піднесення в залі підтвердили: фестиваль «Canto Libero» має всі шанси стати знаковою щорічною традицією нашого краю [4].

Таким чином слід зазначити, що хорові фестивалі Житомирщини мають важливе значення для культурного життя регіону, оскільки:

- сприяють розвитку хорового виконавства;
- популяризують українську музичну спадщину;
- створюють умови для творчого спілкування музикантів;

- підтримують молоді колективи.

Фестивалі виконують роль своєрідних творчих лабораторій, де відбувається обмін виконавськими традиціями та новими інтерпретаціями музичних творів. Вони також сприяють інтеграції української музичної культури у світовий мистецький простір.

ЛІТЕРАТУРА

1. Липська А. «Тож вірю, що в людях світитимусь...» Завершився П'ятий Всеукраїнський фестиваль-конкурс хорового мистецтва імені Івана Сльоти «А льон цвіте». Слово Просвіти. Всеукраїнський культурологічний тижневик, 33 (1266), 22–28 серпня 2024. URL: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1e/Slovo-33-2024.pdf>
2. Копоть І. Житомир: Вагоміше, ніж просто фестиваль // Голос України. URL: https://www.golos.com.ua/article/361949#google_vignette
3. Петрина Н. А льон цвіте синьо-синьо... У Житомирі відбувся фестиваль-конкурс народного хорового мистецтва імені Івана Сльоти 15.06.2021. Україна молода. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3739/164/158058/>
4. «Canto Libero» – вільний спів єдиної Житомирщини: у Житомирі відбувся перший обласний хоровий фестиваль-конкурс. URL: <https://ukt.ktdep.zht.gov.ua/?p=8008>